

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	XI
Wykaz podstawowej literatury	XV
Przedmowa	XVII
Rozdział I. Aksjologiczne fundamenty Konstytucji Rzeczypospolitej	
Polskiej	1
§ 1. Uwagi wprowadzające	2
§ 2. Zasada poszanowania godności człowieka	2
§ 3. Zasada demokratycznego państwa prawnego	3
§ 4. Zasada suwerenności Narodu	5
§ 5. Zasada legalizmu (praworządności)	6
§ 6. Zasada podziału władz	6
§ 7. Zasada społeczeństwa obywatelskiego	7
§ 8. Zasada decentralizacji władzy publicznej i zasada samorządu terytorialnego	9
§ 9. Zasada społecznej gospodarki rynkowej	10
§ 10. Zasada równości	11
Rozdział II. Konstytucyjny status jednostki	12
§ 11. Typologie i klasyfikacje praw człowieka	12
§ 12. Prawa i wolności w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej	14
§ 13. Obowiązki konstytucyjnych praw i wolności	16
§ 14. Ograniczanie konstytucyjnych praw i wolności	16
I. Przesłanki dopuszczalności ograniczeń praw i wolności z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP	16
II. Wymóg zachowania formy ustawy	17
III. Materialne przesłanki dopuszczalności ograniczeń praw i wolności	18
IV. Przesłanka konieczności ograniczenia w demokratycznym państwie	22
V. Zakaz naruszania istoty praw i wolności	24
Rozdział III. Konstytucja i inne źródła prawa	26
§ 15. Uwagi wprowadzające	26
§ 16. Konstytucja RP	27
§ 17. Umowy międzynarodowe i prawo Unii Europejskiej	28
§ 18. Ustawy	29
§ 19. Rozporządzenia	29

§ 20. Akty prawa miejscowego	30
§ 21. <i>Numerus apertus</i> aktów prawa wewnętrznego	30
§ 22. <i>Numerus clausus</i> aktów prawa powszechnie obowiązującego	31
§ 23. Dzienniki urzędowe	31
Rozdział IV. Władza ustawodawcza	34
§ 24. Władza ustawodawcza (legislatywa) – uwagi ogólne. Dwuizbowość	36
§ 25. Sejm i Senat – podstawowe informacje	38
§ 26. Zgromadzenie Narodowe	49
§ 27. Status prawny posła i senatora	51
I. Mandat przedstawicielski	52
II. Immunitet parlamentarny	57
1. Immunitet materialny	57
2. Immunitet formalny	58
III. Zasada niepołączalności (<i>incompatibilitas</i>)	59
1. Zasada niepołączalności w aspekcie formalnym	59
2. Zasada niepołączalności w aspekcie materialnym	61
§ 28. Proces ustawodawczy	62
§ 29. Obywatelska inicjatywa ustawodawcza	71
§ 30. Prawo wyborcze do Sejmu i Senatu	78
I. Pojęcie „wybory”	78
II. Termin „prawo wyborcze”	79
III. Prawo wyborcze do Sejmu i Senatu w znaczeniu przedmiotowym	80
IV. Zasady naczelne prawa wyborczego	82
1. Zasada powszechności	83
2. Zasada równości	84
3. Zasada bezpośredniości	88
4. Zasada tajności głosowania	89
5. Zasada proporcjonalności	90
V. Organizacja wyborów parlamentarnych	91
1. Okręgi wyborcze oraz obwody głosowania	91
2. Komisje wyborcze i Krajowe Biuro Wyborcze	92
3. Zgłaszanie kandydatów na posłów i senatorów	93
4. Kampania wyborcza	94
5. Głosowanie	97
6. Ustalenie i ogłoszenie wyników głosowania	97
7. Weryfikacja ważności wyborów do Sejmu i Senatu	97
Rozdział V. Władza wykonawcza	99
§ 31. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej	100
I. Prezydent RP – informacje ogólne	100
II. Instytucja Prezydenta RP w polskiej tradycji konstytucyjnej	101
III. Pozycja ustrojowa Prezydenta RP	102
IV. Zadania i kompetencje Prezydenta RP	105
1. Kompetencje Prezydenta RP dotyczące jego relacji z pozostałymi władzami	107
1.1. Stosunki Prezydenta RP z legislatywą	107
1.2. Stosunki Prezydenta RP z rządem	107

1.3. Stosunki Prezydenta RP z judykaturą	108
2. Kompetencje Prezydenta RP dotyczące stosunków zagranicznych	109
2.1. Reprezentowanie państwa w stosunkach zewnętrznych	110
2.2. Podejmowanie decyzji personalnych	113
2.3. Ratyfikacja i wypowiedzianie umów międzynarodowych	113
2.4. Postanawianie o stanie wojny	116
3. Kompetencje Prezydenta RP dotyczące spraw obronności i bezpieczeństwa państwa	116
4. Kompetencje Prezydenta RP dotyczące stanowienia prawa	117
5. Tradycyjne kompetencje głowy państwa	118
V. Wybory prezydenckie	119
VI. Kadencja Prezydenta RP i wcześniejsze opróżnienie urzędu	120
§ 32. Rada Ministrów	122
I. Rada Ministrów – informacje ogólne	122
II. Instytucja Rady Ministrów w polskiej tradycji konstytucyjnej	123
III. Pozycja ustrojowa Rady Ministrów	124
IV. Zakres działania oraz zadania i kompetencje Rady Ministrów	127
1. Zakres działania Rady Ministrów	127
2. Zadania Rady Ministrów	128
3. Kompetencje Rady Ministrów	130
V. Skład i struktura organizacyjna Rady Ministrów	131
1. Rada Ministrów jako organ kolegialny	131
2. Skład Rady Ministrów	131
3. Prezes Rady Ministrów	133
4. Wiceprezesi Rady Ministrów	134
5. Ministrowie	134
6. Przewodniczący określonych w ustawach komitetów	136
7. Organy wewnętrzne i pomocnicze, które mogą działać w ramach Rady Ministrów	137
VI. Procedura powoływania Rady Ministrów	138
1. Podstawowa procedura powołania Rady Ministrów	139
2. Pierwsza procedura rezerwowa	140
3. Druga procedura rezerwowa	141
VII. Wotum zaufania	142
VIII. Dokonywanie zmian w składzie istniejącej Rady Ministrów	143
IX. Odpowiedzialność polityczna (parlamentarna) i konstytucyjna Rady Ministrów	143
1. Odpowiedzialność polityczna (parlamentarna)	144
2. Odpowiedzialność konstytucyjna	146
Rozdział VI. Władza sądownicza	147
§ 33. Władza sądownicza (judykatura)	148
§ 34. Trybunał Konstytucyjny	151
I. Kompetencje Trybunału Konstytucyjnego	151
1. Kontrola konstytucyjności i legalności aktów normatywnych	151
2. Rozstrzyganie sporów kompetencyjnych pomiędzy centralnymi konstytucyjnymi organami państwa	155

3. Stwierdzanie zaistnienia tymczasowej przeszkody w sprawowaniu urzędu Prezydenta RP	156
4. Orzekanie w przedmiocie zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych	157
5. Orzekanie w przedmiocie skarg konstytucyjnych	157
II. Status sędziego Trybunału Konstytucyjnego	158
III. Postępowanie przed Trybunałem Konstytucyjnym	159
IV. Organy Trybunału Konstytucyjnego	160
1. Prezes Trybunału Konstytucyjnego	161
2. Zgromadzenie Ogólne Sędziów Trybunału Konstytucyjnego	161
V. Składy orzekające Trybunału Konstytucyjnego	162
VI. Rodzaje orzeczeń Trybunału Konstytucyjnego	163
§ 35. Skarga konstytucyjna	164
I. Zakres podmiotowy	164
II. Zakres przedmiotowy	166
III. Wymagania o charakterze technicznym	169
IV. Kontrola wstępna skargi konstytucyjnej	170
V. Dalsze postępowanie ze skargą konstytucyjną	171
§ 36. Trybunał Stanu	172
I. Uwagi ogólne	172
II. Odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu – zakres podmiotowy	172
III. Odpowiedzialność przed Trybunałem Stanu – zakres przedmiotowy	173
IV. Podmioty posiadające legitymację do wystąpienia ze wstępnym wnioskiem o zainicjowanie odpowiedzialności przed Trybunałem Stanu	174
V. Organy podejmujące decyzję o postawieniu określonego podmiotu w stan oskarżenia	175
§ 37. Krajowa Rada Sądownictwa	175
Rozdział VII. Polska w Unii Europejskiej	178
§ 38. Unia Europejska	179
I. Uwagi ogólne	179
II. Kalendarium	180
III. Akty prawa pierwotnego	181
IV. Akty prawa pochodnego	181
§ 39. Problem deficytu demokracji oraz rola parlamentu narodowego w warunkach członkostwa w strukturach unijnych	182
§ 40. Współpraca Rady Ministrów z Sejmem i Senatem w sprawach związanych z członkostwem Polski w UE	184
§ 41. Europejska inicjatywa obywatelska	186
I. Zawiązanie komitetu obywatelskiego i rejestracja inicjatywy w Komisji Europejskiej	187
II. Zbieranie deklaracji poparcia	187
III. Weryfikacja deklaracji poparcia w państwach członkowskich Unii Europejskiej	188
IV. Rozpatrzenie inicjatywy przez Komisję Europejską	188

Rozdział VIII. Samorząd terytorialny w Polsce	191
§ 42. Uwagi wprowadzające	191
§ 43. Gmina jako podstawowa jednostka samorządu terytorialnego	191
§ 44. Powiat	194
§ 45. Samorząd wojewódzki	196
Rozdział IX. Organy kontroli państwowej i ochrony prawa	197
§ 46. Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji	197
§ 47. Rzecznik Praw Obywatelskich	202
I. Uwagi wprowadzające	202
II. Zadania RPO	203
III. Podmioty, których działanie skutkuje podjęciem czynności przez RPO	204
IV. Wniosek – treść i postępowanie	204
V. Kompetencje RPO	205
§ 48. Najwyższa Izba Kontroli	206
I. Uwagi wprowadzające	206
II. Pozycja ustrojowa NIK	206
III. Organy NIK	208
IV. Prezes NIK	208
V. Kolegium NIK	210
VI. Działania kontrolne	213
VII. Kryteria kontroli w świetle Konstytucji RP	214
VIII. Podmioty podlegające kontroli	214
IX. Rodzaje kontroli dokonywanej przez NIK	214
X. Działania kontrolne NIK z art. 203 Konstytucji RP	215
Rozdział X. Finanse publiczne	217
§ 49. Narodowy Bank Polski	217
I. Organy NBP	218
II. Prezes NBP	219
III. Zadania i kompetencje Prezesa NBP	219
IV. Zarząd NBP	220
§ 50. Rada Polityki Pieniężnej	221
§ 51. Budżet	222
I. Uwagi wprowadzające	222
II. Procedura uchwalania budżetu	223
III. Wyjątkowy charakter ustawy budżetowej	224
Rozdział XI. Stany nadzwyczajne	226
§ 52. Stany nadzwyczajne – informacje ogólne	226
§ 53. Stan wojenny – analiza instytucji	232
§ 54. Stan wyjątkowy – analiza instytucji	235
§ 55. Stan klęski żywiołowej – analiza instytucji	237
§ 56. Porównanie trzech stanów nadzwyczajnych	239
Indeks rzeczowy	241